

*BOSNA I HERCEGOVINA
TUŽILAŠTVO – TUŽITELJSTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO*

BROJ: A-15/05

INFORMACIJA

*o radu Tužilaštva – Tužiteljstva Bosne i Hercegovine,
unapređenju, materijalne i organizacijske osposobljenosti
Tužiteljstva u 2004. godini i stanju kriminaliteta
u Bosni i Hercegovini u 2004. godini.*

Sarajevo, februar 2005. godine

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE

- I Organizacione i kadrovske promjene i unapređenje materijalnog položaja Tužilaštva – Tužiteljstva BiH u 2004.godini,*
- II Aktivnosti Tužiteljstva BiH u 2004.godini,*
  - 1. Aktivnosti u radu po predmetima,*
  - 2. Ostale aktivnosti,*
- III Stanje kriminaliteta u Bosni i Hercegovini,*
  - 1. Republika Srpska,*
  - 2. Federacija BiH,*
  - 3. Brčko Distrikt BiH,*
  - 4. Ocjena stanja kriminaliteta u Bosni i Hercegovini.*
- IV Prijedlozi mjera i aktivnosti u cilju poboljšanja efikasnosti rada u Tužilaštvu – Tužiteljstvu BiH i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini,*

UVODNE NAPOMENE

Polazeći od značaja Tužilaštva – Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, kao posebnog organa Bosne i Hercegovine, u borbi protiv svih vidova kriminala na području cijele BiH i odgovarajući na zadatak postavljen Zakonom o Tužiteljstvu BiH¹ u pogledu informisanja Parlamentarne skupštine BiH o stanju kriminaliteta u BiH, Glavni tužilac Tužilaštva – Tužiteljstva BiH podnosi informaciju o:

- I organizacionim i kadrovskim promjenama i unapređenju materijalnog položaja Tužiteljstva BiH u 2004.godini,*
- II aktivnostima Tužiteljstva BiH u radu po predmetima u 2004.godini,*
- III stanju kriminaliteta u Bosni i Hercegovini sa osvrtom na stanje kriminaliteta u tužilaštvima FBiH, RS i Brčko Distrikta BiH u 2004. godini,*
- IV prijedlozi mjera i aktivnosti u cilju poboljšanja efikasnosti rada Tužiteljstva BiH i tužilaštava u BiH.*

---

¹ Član 13. Zakona o Tužiteljstvu BiH („Službeni glasnik BiH“ br.24/02).

I ORGANIZACIONE I KADROVSKE PROMJENE I UNAPREĐENJE MATERIJALNOG POLOŽAJA TUŽITELJSTVA BIH U 2004.GODINI

U skladu sa članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine, u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine uspostavljen je Posebni odjel za ratne zločine uz do sada postojeći Posebni odjel za organizirani kriminal, gospodarski kriminal i korupciju.

Vezano za navedeno, u 2004.godini Tužiteljstvo BiH je poduzelo mnoge aktivnosti u cilju organiziranja Odjela za ratne zločine i stvaranja uvjeta za otpočinjanje rada ovog odjela sa 01.01.2005.godine, a koje aktivnosti se ogledaju u slijedećem:

Odlukom Glavnog tužioca formirano je 5 timova u okviru Odjela za ratne zločine, i to:

Tim broj 1 – Sjeverozapadna Bosna i Hercegovina i dio Posavine,

Tim broj 2 – Središnja Bosna,

Tim broj 3 – Istočna Bosna (Dolina Drine) i dio Posavine,

Tim broj 4 – Sarajevo, Istočna Hercegovina (uključujući i Foču) i

Tim broj 5 – Zapadna Hercegovina i dolina Neretve.

Na čelu timova se nalaze domaći tužitelji. Timove pored domaćih tužitelja sačinjavaju i međunarodni tužitelji, međunarodni pravni suradnici, menadžeri predmeta, pravni suradnici, istražitelji, daktilografi i prevoditelji.

Dana 12.10.2004.godine Kolegij tužitelja Tužiteljstva BiH je usvojio Orijentacione kriterije za osjetljive predmete „Pravila puta“, a dana 28.12.2004.godine Pravilnik o pregledu predmeta ratnih zločina .

Svrha orijentacionih kriterija za osjetljive predmete „Pravila puta“ je da posluže kao smjernica za Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine u određivanju predmeta koje će procesuirati Odsjek I za ratne zločine Krivičnog i Apelacionog odjela Suda Bosne i Hercegovine. U tom smislu su usvojeni termini „Vrlo osjetljiv“ (Kategorija I) i „Osjetljiv“ (Kategorija II). Predmeti iz Kategorije I su oni predmeti u kojima se suđenje mora održati pred Sudom Bosne i Hercegovine, a predmeti iz Kategorije II, mogu na temelju diskrecione ocjene Glavnog tužitelja, po prijedlogu Rukovoditelja odjela datom na temelju obrazloženog prijedloga rukovoditelja regionalnog tužiteljskog tima, biti proslijeđeni kantonalnim/okružnim sudovima, odnosno kantonalnim/okružnim tužiteljstvima na postupanje.

Pravilnik o pregledu predmeta ratnih zločina definira uvjete i pravila za pregled predmeta ratnih zločina i primjenu Orijentacionih kriterija za osjetljive predmete „Pravila puta“.

Na temelju Orijentacionih kriterija za osjetljive predmete „Pravila puta“ i Pravilnika o pregledu predmeta ratnog zločina Tužiteljstvo BiH će pregledati i ocjenjivati četiri grupe predmeta, i to:

- predmeti koji potpadaju pod pravilo 11 bis Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ. Radi se o predmetima u kojima su potvrđene optužnice. Broj ovih predmeta za sada nije poznat. Operira se sa brojkom cca 15 – 20 optužnica;
- predmeti u kojima je Haška tužiteljica otvorila istragu. I u ovom slučaju broj takvih predmeta nije poznat. Operira se brojem 50 – 60 istražnih predmeta. Moramo istaći da broj i jednih i drugih predmeta može biti samo veći;
- predmeti koji su od strane domaćih tužilaštava sukladno „Rimskim pravilima puta“ dostavljeni na ocjenu i odluku Haškoj tužiteljici. Ukupan broj tih predmeta po do sada prikupljenim podacima iznosi 1.075 predmeta protiv 9.711 osoba i
- predmeti koji nikada nisu dostavljeni na ocjenu i odluku sukladno „Rimskim pravilima puta“.

Svi ovi predmeti morat će se u Tužiteljstvu BiH, sukladno Orijentacionim kriterijima za osjetljive predmete „Pravila puta“ pregledati od strane tužioca Posebnog odjela za ratne zločine Tužiteljstva BiH radi ocjene da li se radi o „vrlo osjetljivim predmetima“ ili o „osjetljivim“ predmetima.

Predmeti koji nakon pregleda i ocjene dobiju oznaku „vrlo osjetljiv“ bit će u nadležnosti Tužiteljstva BiH, a „osjetljivi“ predmeti u nadležnosti kantonalnih, odnosno okružnih tužilaštava.

Na sastanku održanom u Sarajevu 29.12.2004.godine na temu „Procesuiranje ratnih zločina u Bosni i Hercegovini“ uz sudjelovanje Glavnog tužitelja Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, tužitelja Posebnog odjela za ratne zločine Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Glavnog tužioca Republike Srpske, predstavnika Federalnog tužiteljstva, Glavnog tužioca Javnog Tužilaštva Brčko, svih glavni tužitelja kantonalnih i okružnih tužilaštava. Na ovom sastanku jednoglasno su usvojeni zaključci, od kojih posebno izdvajamo:

- poseban prioritet u radu svih tužilaštava imat će predmeti sa oznakom „A“ suglasno „Rimskim pravilima puta“, te da su kantonalna i okružna tužilaštava i Javno tužilaštvo Brčko obavezna predmete sa oznakom „A“ dostaviti Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine na ocjenu i odluku na temelju Orijentacionih kriterija za osjetljive predmete „Pravila puta“ i
- informacije iz istraga, odnosno optužnica za ratne zločine, neće se iznositi u javnost prije nego što sudovi potvrde optužnicu.

Tužiteljstvo BiH je u suradnji sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine i predstavnicima OHR dana 04.10.2004.godine utvrdilo Prijedlog o popunjavanju radnih mjesta i organiziranju Odjela za ratne zločine, kojim prijedlogom je predviđeno da ovaj odjel broji 10 domaćih i stranih tužitelja.

Međutim, zbog neadekvatne popunjenosti Tužiteljstva, obzirom na obim posla, Glavni tužitelj je u ovaj odjel rasporedio 5 domaćih tužitelja, od kojih je jedan rukovoditelj Odjela. Imajući u vidu činjenicu, prema dosadašnjim statističkim podacima, da će ovaj odjel razmatrati i ocjenjivati 1.075 predmeta protiv 9.711 osoba i da broj tužitelja raspoređenih u Odjel neće biti u mogućnosti uspješno obaviti svoju zadaću, upućen je zahtjev Visoko sudskom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine da se raspiše natječaj i imenuje 5 novih tužitelja, kako je to i predviđeno Prijedlogom o popunjavanju radnih mjesta i organiziranju Odjela za ratne zločine Tužiteljstva Bosne i Hercegovine.

Visoko sudačko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je povodom ovog zahtjeva raspisalo natječaj za imenovanje 5 novih tužitelja. Postupak imenovanja istih je u toku.

U toku 2004.godine tužitelji Tužiteljstva Bosne i Hercegovine su, u cilju edukacije za rad na predmetima ratnog zločina, sudjelovali na više seminara na teme koje se odnose na procesuiranja ratnih zločina u Bosni i Hercegovini. Tužitelji Odjela za ratne zločine Tužiteljstva Bosne i Hercegovine su u cilju što bolje pripreme za efikasan rad po predmetima ratnog zločina u drugoj polovini mjeseca decembra 2004.godine boravili u Hagu, upoznali se sa iskustvima Haškog tribunala, prisustvovali suđenjima i na taj način stekli korisna iskustva.

Na kraju moramo istaći da je svim ovim aktivnostima Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine stvorilo uvjete za efikasan rad ovog tužiteljstva po predmetima ratnog zločina koji će se procesuirati u Bosni i Hercegovini i da je spremno efikasno i profesionalno, a prije svega primjenom i poštivanjem odredbi Zakona o krivičnom postupku, Orijentacionih kriterija za osjetljive predmete „Pravila puta“ i Pravilnika o pregledu predmeta ratnih zločina uspješno odgovoriti postavljenoj zadaći i očekivanjima javnosti.

Što se tiče kadrovskih promjena u 2004.godini treba istaći da je Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine 04.10.2004.godine imenovalo u Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine 3 tužitelja, te time, iako ne u potpunosti, popunilo sistematizaciju i zadovoljenje kadrovskih potreba u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Vezano za materijalno – tehničku osposobljenost i položaj Tužiteljstva Bosne i Hercegovine u 2004.godini želimo istaći da su svi tužitelji u Tužiteljstvu BiH za rad dobili kompjutere, a što je omogućeno od strane ICITAP-a.

II AKTIVNOSTI TUŽITELJSTVA U RADU PO PREDMETIMA U 2004. GODINI

II.1. Postupanje u predmetima krivičnih djela propisanih Krivičnim zakonom BiH iz nadležnosti Tužiteljstva.

Osnovno pravo i dužnost Tužiteljstva BiH je otkrivanje i gonjenje učinilaca krivičnih djela koja su u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine² u okviru kojih Tužiteljstvo preduzima niz procesnih aktivnosti na koje je ovlašteno Zakonom o krivičnom postupku BiH i Zakonom o Tužiteljstvu BiH.

U okviru navedenih prava i dužnosti i u postupcima ostvarivanja istih Tužiteljstvo BiH je u 2004.godini zaprimilo 425 predmeta, protiv 820 poznatih izvršilaca krivičnih djela, što je u odnosu na 2003.godinu za 223 predmeta ili 52,47% više predmeta. Navedeni uvećani priliv predmeta bi mogao ukazivati na rast kriminaliteta u pogledu krivičnih djela propisanih Krivičnim zakonom BiH.

Obzirom da je Tužiteljstvo BiH 2003.godine počelo sa radom 27.01.2003.godine, a 01.03.2003.godine počelo sa primjenom ZKP-a BiH i KZ-a BiH, te da su do 01.12.2003.godine u Tužiteljstvu bila izabrana dva tužitelja, Glavni tužitelj i Zamjenik glavnog tužitelja, Tužiteljstvo je u 2004.godini pored navedenog broja predmeta imalo u radu i 153 predmeta, protiv 272 lica koji su prenešeni iz 2003.godine.

Kod ovakvog stanja stvari Tužiteljstvo je u 2004.godini ukupno imalo u radu 578 predmeta protiv ukupno 1092 lica.

Od ovog ukupnog broja predmeta, koji su bili u radu u Tužiteljstvu BiH u 2004.godini, u 303 predmeta protiv 576 lica donesena je naredba o sprovođenju istrage ili procentualno iskazano u 52,69% od ukupnog broja predmeta.

Nasuprot naprijed navedenom u 111 predmeta u odnosu na 142 lica ili 19,20% predmeta Tužiteljstvo je donijelo odluku da neće provoditi istragu uglavnom jer iz dostavljene dokumentacije nije proizilazio osnov sumnje da su otkrivena i prijavljena lica počinila krivična djela na koja su se izvještaji odnosili ili se pak radilo o počinjenju prekršaja, a ne krivičnih djela.

U toku 2004.godine nakon proučavanja dostavljenih izvještaja od strane organa za provedbu zakona Tužiteljstvo je u 30 predmeta protiv 86 lica ili 5,19% predmeta zaključilo da se radi o krivičnim djelima koja nisu u nadležnosti Suda BiH, pa time ni Tužiteljstva BiH, nego o krivičnim djelima iz nadležnosti Kantonalnih i Okružnih tužilaštava u BiH, shodno čemu su ovi predmeti dostavljeni na rad nadležnim tužilaštvima. Identične odluke Tužiteljstvo je donijelo za 5 predmeta protiv 16 lica u kojima je predhodno otvorilo istragu i provelo određene radnje dokazivanja koje su rezultirale ocjenom Tužiteljstva da ove predmete treba ustupiti u rad nadležnim tužiteljstvima.

² Član 35. stav 1. ZKP-a BiH.

U 35 predmeta protiv 46 lica ili 11,55% predmeta od ukupnog broja otvorenih istraga u Tužiteljstvu, nakon sprovedenih radnji dokazivanja Tužiteljstvo je ocijenilo da postoje uslovi za obustavu istrage predviđeni Zakonom o krivičnom postupku BiH³. Radi se uglavnom o predmetima u kojima Tužiteljstvo nije uspjelo dokumentovati i prikupiti dovoljno dokaza za postojanje osnovane sumnje da su prijavljeni počinioci počinili krivična djela, ali u kojim predmetima je bilo potrebno otvoriti istragu i provjeriti, kroz radnje dokazivanja predviđene ZKP-om BiH, sumnju izraženu kroz podnesene izvještaje Tužiteljstvu.

Nasuprot naprijed navedenom, u Tužiteljstvu su u toku istrage u 81 predmetu protiv 186 lica, ili 61,38% od ukupnog broja otvorenih istraga u 2004. godini. Jedan broj istraga je u potpunosti dokumentovan, ali upućivanje optužnica Sudu BiH nije moguće zbog procesnih smetnji, odnosno nedostupnosti osumnjičenih koji su u bijegu i protiv kojih je Tužiteljstvo stavilo prijedloge za određivanje pritvora i raspisivanje potjernice, a u cilju obezbjeđenja istih zbog ispitivanja u Tužiteljstvu i privođenja pred Sud BiH.

Nakon sprovedenih istraga Tužiteljstvo je podiglo u 233 predmeta optužnice protiv ukupno 387 lica. U odnosu na 80 lica u 63 predmeta ili 27,03% podignute su optužnice i predloženo izdvajanje kaznenog naloga⁴, obzirom da se radilo o krivičnim djelima sa propisanom kaznom zatvora do 5 (pet) godina. Za krivična djela sa propisanim dužim kaznama zatvora Tužiteljstvo je podiglo optužnice u 170 predmeta protiv 307 lica ili 72,96% od ukupnog broja predmeta u kojima su podignute optužnice.

Od naprijed navedenog ukupnog broja podignutih optužnica Sud BiH je u 18 predmeta protiv 29 lica prenio nadležnost na sudove u BiH, prema mjestu izvršenja krivičnih djela⁵.

Sud BiH od ukupnog broja podignutih optužnica nije potvrdio samo jednu optužnicu i donio je rješenje o odbijanju iste, ispravnost koje odluke sudije za predhodno saslušanje Suda BiH Tužiteljstvo nije moglo provjeriti obzirom da ZKP BiH na ovu odluku Suda ne dozvoljava ulaganje žalbe, pa samim tim nije moguće ustvrditi ni da je navedena optužnica podignuta bez postojanja dokaza vezanih za supstrat iste.

Po optužnicama Tužiteljstva BiH, Sud BiH donio je 143 osuđujuće presude protiv 227 lica ili 95,33%, 6 oslobađajućih presuda protiv 9 lica ili 4,19%, te jednu odbijajuću presudu protiv 2 lica ili 0,69%, od ukupno 150 donesenih presuda protiv 238 lica.

Na oslobađajuće presude Tužiteljstvo je uložilo 6 žalbi od kojih je jedna ne uvažena, a u pogledu ostalih uložених žalbi Apelaciono vijeće Suda BiH još nije donijelo odluku.

³ Član 224. ZKP-a BiH.

⁴ Član 334. do 339. ZKP-a BiH.

⁵ Član 27. ZKP-a BiH.

Procenat od 95,33% osuđujućih presuda od ukupno donesenih presuda od strane Suda BiH, po optužnicama Tužiteljstva BiH cijenimo kao odraz studioznosti i profesionalizma u postupku provođenja istraga i prikupljanja dokaza i dokumentovanja optužnica od strane Tužiteljstva BiH, obzirom da je broj osuđujućih presuda jedan od pokazatelja i parametara uspješnosti rada Tužiteljstva.

Slijedom naprijed iznesenih podataka od ukupnog broja podignutih optužnica i upućenih Sudu BiH i poređenjem broja donesenih presuda, proizilazi da u 83 predmeta protiv 149 lica, u kojima je Tužiteljstvo BiH optužnice uputilo Sudu, nisu donesene presude i prvostepeni postupak je još uvijek u toku.

Na kraju izvještajnog perioda Tužiteljstvo je imalo 130 neriješenih predmeta protiv 241 lica ili 22,49% od ukupnog broja predmeta koje je imalo u radu Tužilaštvo BiH u 2004.godini. Vezano za ovaj podatak bitno je napomenuti da se od navedenog broja neriješenih predmeta, 14 protiv 23 lica ili 10,76% odnosi na predmete prenesene iz 2003.godine, analizom kojih predmeta se došlo do zaključka da se radi o predmetima u kojima nije bilo dovoljno činjenica na osnovu kojih bi se zasnovao osnov sumnje i otvorila istraga ili pak donijela naredba o ne sprovođenju istrage zbog čega se u tom pravcu vrši prikupljanje činjenica i informacija preko organa za provedbu zakona koji su dostavili izvještaje Tužiteljstvu. Takođe, među ovim predmetima nalaze se i predmeti u kojima odluka o otvaranju istrage je zavisila od ishoda provedenih istraga u drugim predmetima, kao predhodnog i odlučujućeg pitanja za donošenje odluke u ovim predmetima.

Nadalje, od ukupnog broja primljenih predmeta u 2004.godini 45 ili 30% predmeta je primljeno u decembru mjesecu 2004.godine, odnosno tačnije od 15 do 31 decembra 26 predmeta, što objašnjava donekle zaostatak neriješenih predmeta u procentu od 27,29% od ukupnog broja primljenih predmeta u 2004.godini, gdje takođe treba istaći da se navedeni predmeti odnose na 218 lica, u odnosu na koji broj lica pojedinačno je neophodno utvrditi postojanje osnova sumnje za otvaranje istrage i pojedinačno postojanje osnova krivične odgovornosti, a što zahtjeva studiozno proučavanje dokumentacije u odnosu na svako pojedino lice.

Uvažavajući činjenicu da izrečene sankcije i odluke o određivanju pritvora podliježu strogoj individualizaciji i usko su vezane za osobenost slučaja, svakog pojedinačno osumnjičenog i optuženog lica, vrste izrečenih sankcija kao i broj podnesenih prijedloga za određivanje pritvora, može se posmatrati samo sa aspekta svakog osumnjičenog pojedinačno, znači prema broju lica protiv kojih je Sud BiH izrekao određenu sankciju ili pak donio rješenje o određivanju pritvora.

Iz razloga predviđenih ZKP-om BiH⁶, Tužiteljstvo BiH je prema Sudu BiH uputilo u toku istrage prijedloge za određivanje pritvora protiv 134 lica koje je Sud BiH prihvatio i donio rješenje za određivanje pritvora.

Predlaganje i ocjena razloga za predlaganje pritvora, vršena je u skladu sa odredbama ZKP-a, uz uvažavanje člana 5. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, zbog čega je mjera pritvora ograničavana na najkraće neophodno vrijeme trajanja, a što potvrđuje i činjenica da je protiv 62 lica zahtijevano produženje pritvora po podizanju optužnice, što je 43,35% manje lica od broja lica kojima je predložena mjera pritvora u momentu otvaranja istrage u Tužilaštvu BiH, koje su završavane hitno i ograničavane na što kraće neophodno vremensko trajanje.

Od ukupnog broja osuđujućih presuda protiv 227 lica, Sud BiH je 88 lica ili 38,76% osudio na kazne zatvora, u odnosu na 125 lica ili 55,06% izrekao uvjetne osude i 8 lica ili 3,52% kaznio novčanim kaznama, te 35 lica ili 15,41% osudio uz uslovnu osudu i na novčanu kaznu kao sporednu, u ukupnom iznosu od 340.200,00 KM, koje su uplaćene u budžet BiH.

Nalazimo za shodno detaljnije obrazložiti razloge relativno rečeno velikog broja izrečenih uvjetnih osuda. Naime, Tužiteljstvo BiH i Sud BiH postupaju u okviru svoje nadležnosti prema počiniocima krivičnih djela propisanih Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine. Radi se o krivičnom zakonu sui generis i krivičnim djelima u isključivoj nadležnosti Suda BiH i Tužiteljstva BiH u kojem su za pojedina krivična djela, kao maksimalne kazne koje se mogu izreći učiniocu, propisane kazne zatvora do 6 (šest) mjeseci, 1 (jedne) godine, 3 (tri) godine i do 5 (pet) godina i koja djela čine polovinu krivičnih djela sankcionisanih Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine, a radi se uglavnom o krivičnim djelima krijumčarenja i lakšim oblicima krivotvorenja novca i po kojim krivičnim djelima je Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine imalo u radu dosta predmeta, što će biti razumljivije u kasnijem toku Informacije. Stoga želimo istaći, da su uvjetne osude po optužnicama Tužiteljstva BiH izrečene za navedena lakša krivična djela sa zapriječenom kaznom zatvora do 5 (pet) godina i u situacijama gdje se nije radilo o počiniocima u povratu, a što je u skladu sa individualizacijom krivičnih sankcija⁷, gdje je bitno napomenuti da su izricani duži rokovi provjeravanja od 2 (dvije) i 3 (tri) godine. Takođe smatramo nezanemarljivim procenat od 38,76% osuđenih lica kojima je izrečena kazna zatvora, s tim što takođe treba napomenuti da KZ Bosne i Hercegovine najteže kazne predviđa za krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine, a kojih predmeta Tužiteljstvo nije, u većoj mjeri, imalo u radu.

⁶ Član 132. ZKP-a BiH.

⁷ Član 48. ZKP-a BiH.

Sa 221 optuženim licem ili 97,35% od ukupnog broja osuđenih lica, Tužiteljstvo BiH je zaključilo sporazum u skladu sa odredbama ZKP-a BiH⁸, odnosno, gledano po predmetima, ovaj institut je korišten u 79 predmeta u kojima je donesena osuđujuća presuda ili u 55,24% predmeta.

Prilikom zaključivanja sporazuma Tužiteljstvo se rukovalo opštom svrhom krivičnih sankcija, u smislu ostvarivanja generalne i specijalne prevencije i dosadašnjom praksom Suda BiH u pogledu izrečenih sankcija za ista ili slična krivična djela, te činjenicom da su optuženi, sa kojima su sklapani sporazumi, uglavnom pristajali svjedočiti ili su svjedočili u drugih predmetima, odnosno otkrivali nove izvršioce krivičnih djela, te Tužiteljstvu davali podatke i informacije značajne za druge postupke. Takođe, institut sporazuma smatramo da je u prošloj godini doprinjeo efikasnosti i ekonomičnosti postupka, koja je usko vezana i sa povećanom mogućnošću rješavanja većeg broja predmeta u samom Tužiteljstvu, te rasterećenosti Suda dugotrajnim, iscrpljujućim i skupim postupcima.

Vezano za naprijed navedene podatke, kada se govori o KT predmetima (protiv poznatih izvršilaca), nužno je obrazložiti strukturu i vrstu krivičnih djela koje je Tužiteljstvo imalo u radu u 2004. godini.

Tužiteljstvo BiH u 2004. godini najviše je imalo u radu predmeta po krivičnim djelima protiv privrede i jedinstva tržišta, te krivičnih djela iz oblasti carina iz Glave XVIII KZ-a BiH i to ukupno 273 predmeta protiv 664 lica, a što je 47,23% predmeta od ukupnog broja predmeta koje je Tužiteljstvo imalo u radu u 2004. godini, a samim tim i protiv najvećeg broja lica i to od ukupnog broja lica 52,93%.

Iz ove Glave krivičnih djela Tužiteljstvo je postupalo u 177 ili 64,83% predmeta protiv 332 lica, zbog krivičnog djela krivotvorenja novca⁹, od kojeg ukupnog broja je vodilo istrage protiv 163 lica, zatražilo određivanje pritvora protiv 31 lica i optužilo 119 lica. U navedenim predmetima Sud je donio osuđujuće presude protiv 66 lica, osudivši na kaznu zatvora 22 lica, protiv 39 lica je izrekao uvjetnu osudu i 5 lica osudio na novčanu kaznu.

Dalja veća zastupljenost predmeta, na kojima je radilo Tužiteljstvo BiH, za krivična djela iz ove Glave KZ-a BiH, su krivična djela krijumčarenja¹⁰ – 70 predmeta ili 25,64%, protiv 169 lica; pranje novca¹¹ – 20 predmeta ili 7,32%, protiv 82 lica; carinske prijevare¹² – 6 predmeta ili 2,19%, dok je još uvijek istraga u jednom predmetu za krivično djelo nedopuštene trgovine¹³ u toku.

⁸ Član 231. ZKP-a BiH.

⁹ Član 205. KZ-a BiH.

¹⁰ Član 214. i 215. KZ-a BiH.

¹¹ Član 209. KZ-a BiH.

¹² Član 216. KZ-a BiH.

¹³ Član 212. KZ-a BiH.

Karakteristično za sva naprijed navedena krivična djela je da je za najteže oblike istih propisana kazna zatvora do 10 (deset) godina, kao najteža kazna sa izuzetkom kvalifikovanog oblika carinske prijevare, dok je za pojedine oblike izvršenja ovih krivičnih djela predviđena novčana kazna i kazna zatvora do 1 (jedne) godine, a što je značajno za razumijevanje izricanja uvjetnih osuda i novčanih kazni počiniocima ovih krivičnih djela, a o čemu je već bilo govora u predhodnom izlaganju u informaciji.

Vezano za krivično djelo krivotvorenja novca značajno je napomenuti da je Tužiteljstvo BiH u 2004.godini registrovalo 388 izvršenja ovog krivičnog djela, čiji počinioci nisu otkriveni i predmeti se vode u Tužiteljstvu kao predmeti protiv nepoznatih izvršilaca, analizom kojih predmeta smo ustanovili da je moguće da su izvršioci strani državljani čiji je dolazak u Bosnu i Hercegovinu usko vezan za stavljanje u opticaj na području BiH krivotvorenog novca, u velikom broju slučajeva pored krivotvorenih KM i Eura, zbog čega će u narednom periodu biti potrebno oformiti u Tužiteljstvu BiH poseban tim za praćenje kretanja ove vrste kriminaliteta, a prevashodno zbog zaštite platnog sistema BiH, te preventivnog djelovanja u cilju sprečavanja počinjenja ovog krivičnog djela, tim prije što smo izvršenim analizama konstatovali da je stanovit broj krivotvorenih novčanica primljen i u bankama, što se smatramo ne bi smjelo dešavati i što će biti predmet daljih analiza Tužiteljstva BiH, kada su u pitanju neotkriveni počinioci krivičnih djela. U saradnji sa Centralnom bankom BiH bit će potrebno izvršiti kompletnu analizu svih predmeta u Tužiteljstvu BiH, kao i dostavljenih novčanica Centralnoj banci BiH, a kako bi se napravili podaci – statistički, na koji način se te novčanice stavljaju u opticaj, na kojim mjestima, na koji način su izrađene – kvalitet, da li su načinjene na istom mjestu „radionici“ ili ih ima više, o kojoj vrsti novčanica se radi.

U pogledu krivičnih djela pranja novca koje spada u krivična djela protiv privrede i jedinstva tržišta, a kojih je kako je iz predhodnog izlaganja vidljivo bilo u značajnim pokazateljima, ne toliko po broju koliko ako se za parametar uzmu iznosi i količine opranog novca. Krivično djelo pranje novca u radu ovog Tužiteljstva za proteklu godinu zauzelo je posebno mjesto, kako iz razloga što je to djelo, s jedne strane „novo“ djelo u našem Krivičnom zakonu, a s druge strane nagla učestalost u izvršenju ovih krivičnih djela. Upravo ovo poslednje, tj. enormni porast izvršenja ovih krivičnih djela je i „natjeralo“ zakonodavca na inkriminaciju i uvođenje ovog krivičnog djela u Krivične zakone BiH. I u ovom slučaju Tužiteljstvo BiH mora biti zadovoljno postignutim rezultatima što je vidljivo i u brojčanim pokazateljima, a naravno i iz razloga što smo u protekloj godini imali veći broj ozbiljnih i veoma teških slučajeva, koji su bili vrlo komplikovani, kako za otkrivanje tako i za njihovo procesuiranje i presuđenje. U pogledu rješavanja ovih krivičnih djela Tužiteljstvo se susretalo sa velikim brojem problema, kako, pored nepoznavanja ove problematike i novog krivičnog djela, tako i počev od pitanja nadležnosti zbog preklapanja nadležnosti, obzirom da je ovo djelo predviđeno i u entitetskim krivičnim zakonima. Ovdje je

Tužiteljstvo i zauzelo stav da će krivična djela pranja novca iz nadležnosti Suda BiH, odnosno Tužiteljstva BiH, biti u svim onim slučajevima kada takva djela prelaze okvire jednog entiteta, odnosno kada se krivično djelo proteže na oba entiteta kao i Distrikt Brčko, te eventualno na druge države. Ovo opredjeljenje Tužiteljstvo BiH je imalo uporište i u samom određenju ovog krivičnog djela gdje stoji da se radi o krivičnom djelu pranja novca iz državne nadležnosti u svakom slučaju kada ono ugrožava zajednički ekonomski prostor BiH. Međutim, postavlja se pitanje nadležnosti koju je ovo Tužiteljstvo dobilo u člamu 2. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudu BiH, kojim Sud BiH, odnosno Tužiteljstvo BiH može preuzeti gonjenje za ova krivična djela iz entitetske nadležnosti u slučajevima kada ona, između ostalog, mogu imati ozbiljne reperkusije i štetne posljedice na privredu BiH, ozbiljnu ekonomsku štetu ili druge štetne posljedice izvan teritorije datog entiteta ili Brčko Distrikta BiH. U tom pogledu je Tužiteljstvo BiH od Suda BiH, kao jedinog i ovlaštenog tumača KZ-a i ZKP-a BiH, više puta zatražilo da se Sud BiH odredi u pogledu visine štete – novčanog iznosa ili druge štete koja bi prema ovom Zakonu predstavljala ozbiljnu reperkusiju ili štetnu posljedicu po državnu Bosnu i Hercegovinu. Obzirom da do danas nismo dobili određivi stav Suda i u ovom pogledu teret odluke i odgovornosti za pitanje ove nadležnosti pada samo na Tužiteljstvo BiH.

Osim navedenog, poseban problem u rješavanju krivičnih predmeta pranja novca se ogleda u stalnoj promjeni načina izvršenja ovih krivičnih djela od strane njegovih izvršilaca, tako da se u najčešćem broju slučajeva otkrivaju perači novca – sporedne osobe koje samo tehnički peru taj novac (osnivači fiktivnih firmi, fizički nosači novca), dok pravi perači tj. lica čiji je taj novac i koji konkretno od tog pranja imaju ogromnu korist, ostaju neotkriveni. Posebna težina u otkrivanju ovih kriminogenih lica je upravo u tome što se radi o ekonomskim moćnicima i vlasnicima najvjerovatnije tzv. regularnih firmi, a zbog velike ekonomske moći i mogućnosti korupcije i potplaćivanja, uhvaćena lica uglavnom ne priznaju i ne otkrivaju prave perače novca. S druge strane najnoviji problemi iz oblasti ovog kriminaliteta su ti što se ova krivična djela pojavljuju u raznim vidovima, prvenstveno nepoznatim, kako Tužiteljstvu, tako i organima gonjenja, jer izvršioци ovih krivičnih djela, a po otkrivanju jednog modaliteta odmah prelaze na iznalaženje novih modela i novih načina izvršenja ovog krivičnog djela. Tako se dešava da se ogromne količine „prljavog novca“ opere, dok Tužiteljstvo uopšte sazna da se ta djela dešavaju.

Što se tiče saradnje Tužiteljstva BiH sa drugim institucijama nadležnim za provedbu Zakona o sprečavanju pranja novca i uloge tih institucija, može se reći da se i u tom pogledu postiglo zavidan nivo. Naime, protekla 2004. godina bila je u znaku stalnih aktivnosti i saradnje sa ovim zainteresovanim institucijama, kao Sektorima za sprečavanje pranja novca pri Agenciji za bankarstvo, Sektorima za sprečavanje pranja novca pri MUP-u, tako i Odjeljenja za sprečavanje pranja novca u svim bankama. U tom smislu su formirane i određene udarne grupe u kojima su Tužitelji Tužiteljstva BiH imali

značajno učešće. U junu, odnosno decembru 2004. godini je konačno i donijet Zakon o sprečavanju pranja novca na nivou BiH, a što je za sobom povuklo niz aktivnosti i donošenje podzakonskih akata u smislu obaveznih uputstava u daljem djelovanju ovih institucija na suzbijanju ovih krivičnih djela. U ovom periodu došlo je do formiranja Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA) pri kojoj je, a u skladu sa ovim Zakonom, oformljeno i specijalno profesionalno odjeljenje tzv.FOO (Finansijsko obavještajno odjeljenje), što su u svakom slučaju pozitivne pretpostavke na budućem i uspješnijem otkrivanju i suzbijanju ove vrste kriminaliteta.

U drugu grupu predmeta, po broju zastupljenih predmeta u Tužiteljstvu BiH, spadaju krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom iz Glave XVII KZ-a BiH, kojih predmeta je Tužiteljstvo u 2004.godini imalo 70, protiv 164 lica ili 12,11% od ukupnog broja predmeta u radu u Tužiteljstvu u 2004.godini. Iz ove Glave KZ-a BiH, zbog krivičnih djela zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i povrede zakona ili običaja ratovanja¹⁴, Tužiteljstvo je u radu imalo 2 predmeta protiv 5 lica, od kojih je protiv 3 lica donijelo naredbu za sprovođenje istrage, jedno lice optužilo za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koji postupak je u toku pred Sudom BiH, dok je u odnosu na jedno lice istraga obustavljena, a protiv jednog lica istraga još nije završena.

Vezano za ova krivična djela treba imati u vidu u prvom poglavlju ove informacije iznesene podateke, a u smislu preuzimanja predmeta ratnih zločina u Tužiteljstvu BiH u narednoj 2005.godini i procesuiranju istih na Sudu BiH, te kadrovskih i organizacionih promjena u Tužiteljstvu BiH.

Nadalje, iz Glave XVIII KZ-a BiH Tužiteljstvo BiH je imalo i predmeta za druga krivična djela, i to: 40 predmeta protiv 91 lica ili 57,14% od ukupnog broja predmeta u radu iz ove Glave za krivična djela krijumčarenje osoba¹⁵, za koja djela je optužilo 47 lica, Sud BiH presudio 37 lica od kojih 14 na kaznu zatvora. Nadalje, za krivično djelo zasnivanje ropskog odnosa i prijevoz osoba u ropskom odnosu i trgovine ljudima¹⁶, 7 predmeta protiv 15 lica; međunarodno vrbovanje radi prostitucije¹⁷, 3 predmeta protiv 11 lica od kojih je 5 lica optuženo i osuđeno na kazne zatvora.

U 2004.godini Tužiteljstvo je imalo u radu 12 predmeta protiv 16 lica ili 17,14% od ukupnog broja predmeta iz ove Glave krivičnih djela, za krivično djelo neovlaštenog prometa opojnim drogama¹⁸, za koja djela je optužilo 12 lica od kojih je 10 lica presuđeno na kazne zatvora u rasponu dužine trajanja od 3 (tri) do 7 (sedam) godina, a od osuđenih lica je sudskim presudama oduzeto više od 90 kg opojne droge Marihuane, 8 kg i 729 grama heroína.

¹⁴ Član 172, 173. i 179 KZ-a BiH.

¹⁵ Član 189. KZ-a BiH.

¹⁶ Član 185. i 186. KZ-a BiH.

¹⁷ Član 187. KZ-a BiH.

¹⁸ Član 195. KZ-a BiH.

Osim gore navedenih brojčanih i statističkih pokazatelja u smislu broja otkrivenih djela, broja procesuiranih i presuđenih predmeta Tužiteljstvo BiH se može pohvaliti da je u prošloj godini u aktivnostima na suzbijanju kriminaliteta u oblasti zloupotrebe droga, odnosno neovlaštenog prometa opojnim drogama na međunarodnom planu postiglo vanredne rezultate. Dakle, osim postignutog uspjeha u procesuiranim i okončanim predmetima rezultati su vidljivi upravo ako se uzme u obzir i količina oduzete opojne droge. Poseban uspjeh u otkrivanju ovih krivičnih djela ovo Tužiteljstvo je imalo u otkrivanju i procesuiranju dva velika slučaja uvoza i prometa supstanci koje služe za proizvodnju opojnih droga tzv. prekursora, a radilo se o uvozu hemijske supstance – acetic anhidride (anhidrid sirćetne kiseline). I u ovim slučajevima je otkrivena zloupotreba oko 63 tone ovih supstanci, a zaplijenjeno i oduzeto je oko 30 tona ove supstance. Procesuiranjem i uspješnim okončanjem ovih predmeta – visokim zatvorskim kaznama je ovaj vid zloupotrebe opojnih droga iskorijenjen u potpunosti, tako da se nakon otkrivanja ovih krivičnih djela nije pojavio više nijedan uvoz ove materije, niti je podnešen zahtjev za dozvolu uvoza iste.

U proteklom periodu ovo Tužiteljstvo se susrelo sa većim brojem problema rješavajući krivična djela iz ove oblasti počev od problema i pitanja smještaja i čuvanja ovako velikih količina, kako droge tako i hemijskih supstanci. Osim problema tehničke prirode, tu su i problemi pravne prirode, a to je prije svega zakonska neuređenost i neujednačenost na cijeloj teritoriji države Bosne i Hercegovine. Naime, u Federaciji BiH nije donijet novi Zakon o proizvodnji i prometu opasnih droga, već je na snazi Zakon o proizvodnji i prometu opojnih droga iz 1991.godine i slični zakoni koji se na području Federacije BiH koriste kao blanketni propisi, a to su Zakon o prometu otrova i Zakon o prevozu opasnih materija, a koji su preuzeti iz bivše SFRJ. U Republici Srpskoj je donijet Zakon o proizvodnji i prometu opojnih droga u decembru 2003.godine nakon čega je u aprilu 2004.godine donijeta i lista otrova i prekursora koje zakonsko uređenje je bilo također neophodno u rješavanju ovih krivičnih djela. Ovdje je Tužiteljstvo BiH dalo svoj značajni doprinos u donošenju ovih zakona na području Republike Srpske, obzirom da je kod ovog Tužiteljstva vođeno nekoliko ozbiljnih istraga, upravo iz ove oblasti, pa smo održavanjem zajedničkih sastanaka na nivou države BiH donijeli određene zaključke, gdje je Tužiteljstvo iniciralo urgentno donošenje zakona iz ove oblasti. Na području Brčko Distrikta, te na nivou države BiH nisu donijeti odgovarajući zakonski akti osim što je u nacrtu Zakon o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga, koje je predložilo Ministarstvo sigurnosti BiH. I ovdje je Tužiteljstvo BiH imalo aktivno učešće davanjem stručnih preporuka u izradi nacrtu ovog zakona, te zauzelo svoj stav, nalazeći da nema razloga da određena pitanja iz ove oblasti budu različito riješena (na tri načina) na području iste države. Naime, nema razloga da određena odobrenja i dozvole za istu proizvodnju ili promet opojnih droga i prekursora budu različito riješeni, a posebno ako se uzme u obzir da određene dozvole kao i popisi – tabele

opojnih droga i prekursora trebaju biti u skladu sa međunarodnim propisima na koje je Bosna i Hercegovina kao potpisnik Konvencije UN iz 1988.godine obavezna. Zbog navedenog Tužiteljstvo BiH kao jedan od učesnika u izradi ovog Zakona je dalo i svoj prijedlog za donošenje jedinstvenog zakona o proizvodnji i prometu opojnih droga na teritoriji cijele BiH, koji će u sebi svakako sadržavati i poseban dio koji bi se odnosio na mjere za sprečavanje, odnosno suzbijanje zloupotrebe opojnih droga i prekursora. Ovakav stav Tužiteljstvo BiH nalazi uporište u odredbama Konvencija u UN protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci iz 1988.godine i Amandmanima iste od 1992.godine, za koje postupanje u skladu sa ovim Konvencijama je obavezna država Bosna i Hercegovina kao cjelina, a ne njeni pojedini dijelovi odnosno entiteti. Do donošenja adekvatne zakonske regulative u ovoj oblasti Tužiteljstvo BiH je, u smislu svoga doprinosa u borbi protiv nezakonitog sprometa opojnih droga, formiralo Udarnu grupu koja je u stalnom radu i zajedničkoj kooperaciji sa ostalim zainteresiranim institucijama, a posebno institucijama Carinskih službi, Ministarstvima zdravlja, Inspeksijskih službi i naravno Ministarstvima unutrašnjih poslova. S druge strane jedinstveno zakonsko rješenje na nivou cijele države je neophodno i zbog jednakog tretmana građana pred zakonom.

Pored naprijed navedenih krivičnih djela Tužiteljstvo BiH je iz ove Glave imalo u radu i predmete za krivična djela ugrožavanje osoba pod međunarodno pravnom zaštitom, neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom¹⁹ i jedan predmet protiv 3 lica za krivično djelo terorizma²⁰.

Kada je u pitanju krivično djelo terorizma potrebno je napomenuti da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 42. Sjednici održanoj dana 12.02.2004.godine usvojilo, Odluku o uspostavi Grupe za borbu protiv terorizma i jačanja sposobnosti za borbu protiv terorizma (Task. Force).

Grupa je uspostavljena u cilju poboljšanja suradnje i koordinacije rada na najvišoj mogućoj razini između državnih i entitetskih tijela, koju sačinjavaju predstavnici Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Republičkog tužilaštva Republike Srpske, Policije Brčko Distrikta, Državne granične službe Bosne i Hercegovine, Agencije za informacije i zaštitu, Interpol, Obavještajno – sigurnosne službe, Federalnog ministarstva unutarjih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Finansijske policije i porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kao i druga državna i entitetska tijela Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Odlukom je propisano da Grupa radi pod nadzorom Ministarstva sigurnosti i pod vođstvom Tužitelja Bosne i Hercegovine koji je službeni šef Grupe. Grupa je ovlaštena da po naređenju Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, sukladno zakonima osigurava suradnju i koordinira rad između mjerodavnih djela koja sudjeluju u borbi protiv terorizma, provodi istrage, u koju svrhu ima mogućnosti utemeljenja zajedničkih istražnih timova, prikuplja informacije o

¹⁹ Član 192. i 193. KZ-a BiH.

²⁰ Član 201. KZ-a BiH.

svim slučajevima terorizma, iste prenosi, i razmijenjuje podatke od značenja za uspješnost akcija. Pored toga, ostvaruje suradnju sa međunarodnim organizacijama, te potiče profesionalnu obuku u svrhu podizanja razine obučenosti članova Grupe. Ono što je posebno značajno je da članovi Grupe imaju prijelazni mandat, koji će trajati dok Agencija za informacije i zaštitu Bosne i Hercegovine ne postane operativna u punom kapacitetu.

Pravni okviri za djelovanje Grupe su Međunarodna konvencija o suzbijanju terorističkih bombaških napada, Međunarodna konvencija o suzbijanju financiranja terorizma, Konvencija o obilježavanju plastičnih eksploziva sa ciljem otkrivanja, na međunarodnoj razini, te Zakon o obavještajno – sigurnosnoj agenciji, Zakon o državnoj agenciji za istrage i zaštitu, te Zakon o programu zaštite svjedoka u Bosni i Hercegovini, na unutarnjem planu, te cijeli set drugih zakona.

U okviru ove Grupe, a i šire, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, zalaže se za sveobuhvatni pristup problemu, na način da se, u sredini kakva je suvremena bosansko – hercegovačka realnost, moraju procijeniti/detektirati potencijalna žarišta/slabe točke iz kojih bi mogli proisteći djelatnosti, koje su i razlog utemeljena ove Grupe. Prihvaćajući i rizik krivih procjena, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine je shvaćanja da se problemu terorizma ne mogu baviti samo Agencije za provođenje zakona i Tužiteljstvo, odnosno sudbena vlast. Zbog toga je potrebno angažirati kompletan državni potencijal, ne u smislu kampanje, nego samo i jedino kroz obavljanje redovitih aktivnosti/djelatnosti svih tijela, od općinskih inspekcija do Agencija za provedbu zakona, zašta se zalaže Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine kroz rad ove Grupe.

Drugi segment djelatnosti Tužiteljstva Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti je uspostavljanje međunarodne suradnje, sukladno shvaćanju, da predmetna problematika ima globalne karakteristike. U tome smislu smo (putem Ministarstva pravde) uspostavili kontakte sa Komitetom eksperata Vijeća Europe i Savjetom sigurnosti Ujedinjenih naroda – Komitetom za borbu protiv terorizma. Pored toga, dali smo inicijativu za uspostavljanje suradnje sa Europskim Centrom za sigurnosne studije u Briselu.

Treći segment djelatnosti Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, ogleda se kroz edukaciju tužitelja u ovoj oblasti. Pri tomu, smo prioritet dali tzv. „krvotoku“ ili „nervnom sustavu“ terorizma kao globalnog fenomena. A to je, financiranje, odnosno, praćenje novca koji je *conditio sine qua non* terorističkih djelatnosti. U tome smislu se kroz dulji period (i prije formalnog utemeljenja Grupe), vrši sustavna edukacija tužitelja u ovoj oblasti.

Vezano za naprijed navedenu problematiku u uskoj vezi je rad na konkretnim predmetima u otkrivanju kaznenih djela terorizma i sa njima povezanih kaznenih djela. Aktivnosti Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, što zbog bliskosti problematike, to i zbog enormnog značenja koje se pridaje njihovim djelatnostima u ratu, proširene su i usmjerene ka pronalaganju osumnjičenih

osoba od strane Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu, zbog teškog kršenja Međunarodnog humanitarnog prava. Narav predmeta na kojima radi Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, te posebna procedura uz oznaku „Strogo pov“ – ne omogućavaju nam šire elaborirati broj i sadržinu predmeta, ma da smo u prilici iznijeti podatke o značajnoj aktivnosti Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, uz neophodnu djelatnu suradnju Suda Bosne i Hercegovine, obzirom na zakonsku pozicioniranost Suda, kao tijela koje vrši nadzor nad zakonitim radom Tužiteljstva. Aktivnosti Tužiteljstva Bosne i Hercegovine su usmjerene prevashodno na otkrivanje mreže koja osigurava financijsku i svaku drugu potporu osobama za koje se sumnja da su povezane sa osobama, pravnim osobama ili udruženjima koja su sigurnosno interesantna sa jedne, te osobama koje su bjegunci od pravde (konkretno, Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu), zbog postojanja osnovane sumnje da su učinili ratne zločine, sa druge strane.

Pored naprijed navedene dvije Glave KZ-a BiH, iz kojih su prema svojoj strukturi najzastupljenija bila krivična djela po kojima je Tužiteljstvo obavljalo svoje nadležnosti u 2004. godini, nezanemarljiv je rad Tužiteljstva i u odnosu na druga krivična djela i to iz Glave XIX KZ-a BiH koja obuhvata krivična djela protiv korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, kojih predmeta je Tužilaštvo BiH u 2004. godini imalo 30, protiv 39 lica, od kojih je optužilo 16 lica, za krivična djela davanje dara i drugih oblika koristi, protuzakonito posredovanje, zloupotrebu položaja ili ovlaštenja i pronevjeru u službi²¹.

Iz Glave XX KZ-a BiH i Glave XXI KZ-a BiH, krivičnih djela protiv pravosuđa i krivičnih djela povrede autorskih prava, Tužiteljstvo BiH je u 2004. godini imalo u radu 13 predmeta protiv ukupno 30 lica i to za krivična djela davanja lažnog iskaza, neizvršenje odluka Ustavnog suda BiH, Suda BiH i Doma za ljudska prava, ometanje rada pravosuđa, te zloupotrebe autorskih prava i nedozvoljenog korištenja autorskih prava²².

Poseban značaj Tužiteljstvo je usmjerilo na rad po predmetima iz Glave XXII KZ-a BiH, koja obuhvata organizirani kriminal, udruživanje radi činjenja krivičnih djela, pripremanje krivičnog djela i dogovor za učinjenje krivičnih djela²³. Tužiteljstvo je u radu imalo 14 ovih predmeta, protiv 78 lica od kojeg broja je podiglo optužnice protiv 60 lica, u postupku pred Sudom je osuđeno ukupno 37 lica i to 22 na kazne zatvora i 15 na uvjetne osude.

U strukturi krivičnih djela po predmetima koji su bili u radu u Tužiteljstvu BiH, 2004. godine značajan je i broj predmeta u kojima su se osumnjičena lica gonila za krivična djela propisana entiteskim krivičnim zakonima i krivičnim zakonom Brčko Distrikta BiH, kojih je ukupno bilo 19 protiv 94 lica, od kojeg broja je 19 lica optuženo, a od jednog osuđenog lica za utaju poreza i

²¹ Član 218, 219, 220. i 221. KZ-a BiH.

²² Član 235, 239, 241, 242. i 243. KZ-a BiH.

²³ Član 250, 249, 248. i 247. KZ-a BiH.

doprinos²⁴ sudskom presudom, na prijedlog Tužiteljstva BiH, oduzeta protivpravno pribavljena imovinska korist u iznosu od 320.000,00 KM.

Cijenimo značajnim istaći i istragu koju je ovo Tužiteljstvo vodilo i po završetku koje je protiv 2 lica podignuta optužnica, zbog produženog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja²⁵ i produženog krivičnog djela falsifikovanja isprave²⁶, a sve na osnovu člana 13. stav 2. tačke b) Zakona o Sudu BiH.

Naime, u ovom predmetu na osnovu provedenih posebnih istražnih radnji otkriveno je više lica koja su se bavila kriminalnim aktivnostima koje su omogućile izradu lažnih identifikacionih dokumenata (ličnih karata, putnih isprava i vozačkih dozvola). U osnovi se radilo o teškoj zloupotrebi CIPS Projekta pri čemu su se u CIPS – Kancelariji u Banja Luci, kod pojedinačnih zahtjeva za zamjene ličnih karata, podnosili lažni ulazni dokumenti (lažne lične karte i odjave prebivališta), na osnovu kojih su se izdavale CIPS-ove lažne lične karte, po osnovu kojih su se obezbijedivale putne isprave (pasoši), a potom i viziranje tih pasoša za putovanje i boravak u inostranstvu, a prikupljene činjenice i okolnosti ukazivale su da je CIPS Projekat zloupotrijebljen i u drugim kancelarijama, pa je od strane Tužilaštva pokrenuta i vođena višemjesečna intenzivna aktivnost s ciljem da se spriječi dalja moguća zloupotreba ovog Projekta, te da se obezbijedi revizija za kojom se ukazala potreba, a koja bi utvrdila u kojim slučajevima i u kojoj mjeri je došlo do zloupotrebe, odnosno izdavanja lažnih identifikacionih dokumenata.

Od strane Tužilaštva ostvarena je potrebna saradnja i koordinacija sa Ministarstvom sigurnosti BiH, MUP-ovima entiteta i Policije Distrikta Brčko, te Direkcije CIPS Projekta, koja je rezultirala potrebnom izmjenom odgovarajuće Instrukcije od strane Ministarstva civilnih poslova BiH, kojom je propisana kontrola i verifikacija ulaznih dokumenata, po osnovu kojih se traži zamjena ličnih karata po CIPS Projektu, čime su onemogućene buduće ovakve zloupotrebe. Također se, putem posebno formiranih komisija, krenulo sa revizijama do sada izdatih dokumenata u svim CIPS-ovim Kancelarijama u Bosni i Hercegovini, a koje revizije će, zbog brojnosti predmeta koji će se pregledati i kontrolisati, potrajati duži vremenski period, a što će u mnogome zavisiti o rezultatima ovih revizija i eventualnim njihovim proširenjem. Dosadašnjim revizijama utvrđeno je da je u 136 (stotinutridesetšest) slučajeva došlo do izdavanja lažnih ličnih karata po CIPS Projektu. Također je utvrđeno da je u skoro svim ovim slučajevima došlo do izdavanja i putnih isprava (pasoša), te u velikom broju i viziranje pasoša za putovanje i boravak u inostranstvu.

---

²⁴ Član 287. KZ-a RS.

²⁵ Član 347. stav 3. KZ-a RS.

²⁶ Član 377. stav 2. KZ-a RS.

Pored u dosadašnjem izlaganju navedenih predmeta protiv poznatih izvršilaca Tužiteljstvo je u 2004.godini imalo u radu ukupno 95 predmeta u postupcima izručenja osumnjičenih, optuženih i osuđenih osoba²⁷ i postupaka za pružanje međunarodne pravne pomoći i izvršenja međunarodnih ugovora u krivično – pravnim stvarima. Naime, Tužiteljstvo je u 2004.godini primilo u rad 62 ova predmeta, a 33 predmeta je prenešeno iz 2003.godine. Od ukupnog broja 95 predmeta u 2004.godini, završeno je 56 predmeta ili 58,94%, dok je u ostalim predmetima, i to 39 predmeta, u toku postupak utvrđivanja postojanja uvjeta za izručenje ili postupanje u radnjama tražene međunarodne pravne pomoći.

Nadalje, Tužiteljstvo BiH je u toku 2004.godine primilo 754 izvještaja, obavještenja i indicija u kojima je bilo potrebno izvršiti prikupljanje činjenica radi utvrđivanja ili otklanjanja sumnje u postojanje osnova sumnje da je uopće počinjeno krivično djelo, a u cilju otvaranja istrage, odnosno utvrđivanja stvarne nadležnosti Tužiteljstva BiH, a koji predmeti se u Tužiteljstvu BiH označavaju kao KTA predmeti. Radi se o predmetima koji iziskuju dugotrajan rad na istom i studiozno proučavanje događaja u cilju utvrđivanja da li se navedeni događaj uopće može podvesti pod krivično djelo. Pored primljenih u 2004.godini ovakvih predmeta, Tužiteljstvo BiH je imalo i 298 ovih predmeta prenesenih iz 2003.godine, što ukupno predstavlja 1.052 predmeta od kojeg broja je u 2004.godini riješeno 646 predmeta ili 61,40%.

Ilustracije radi samo u jednom takvom predmetu da bi se utvrdio osnov sumnje na izvršenje krivičnih djela nedozvoljenog korištenja autorskih prava i nedozvoljenog prava prizvođača zvučne snimke²⁸, Tužiteljstvo BiH je Sudu BiH podnijelo 87 zahtjeva za izdavanje naredbi za pretres na 87 lokacija u BiH. Prikupljanje informacija u navedenom predmetu vršeno je 6 mjeseci, u kojem periodu je Tužiteljstvo BiH organizovalo i provelo, u saradnji sa Agencijom za zastupanje i zaštitu autorskih prava "Sine Qua Non", obuku iz ove oblasti 40 pripadnika CJB RS, MUP-ova kantona FBiH, DGS, inspektora SIPA-e. Naredbe Suda BiH su izvršene u periodu od 28.12.2004.godine do 31.12.2004.godine po kojima je oduzeto više od 310.000 CD-ova, te u Šamcu i Unsko – sanskom kantonu otkriveni pogoni za ilegalnu proizvodnju nosača zvuka. Na osnovu prikupljenog materijala i dokaza u ovom predmetu Tužiteljstvo BiH je zasnovalo osnove sumnje protiv 70 počinitelaca krivičnih djela protiv kojih će u 2005.godini biti otvorene istrage.

U istu kategoriju predmeta spadaju i predmeti sa oznakom KTA-RZ, a koji se odnose na događaje iz perioda rata u BiH, koji bi mogli biti okarakterisani kao jedno od krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, a kojih predmeta je Tužiteljstvo BiH u 2004.godini imalo 109 i riješilo 63, ili 57,79%, dok je 46 predmeta ostalo neriješeno.

²⁷ Član 407 – 413. ZKP-a BiH

²⁸ Član 243. i 244. KZ-a BiH.

Takođe u Tužiteljstvu BiH u radu su u 2004. godini bila 183 predmeta sa oznakom KTA-H, koji se takođe odnose na predmete ratnog zločina i ispitivanje u pogledu postojanja osnova sumnje za gonjenje od strane nadležnih tužiteljstava u BiH, od kojeg broja je riješeno 179 predmeta ili 97,81%, dok su 4 predmeta u 2004. godini ostala neriješena.

Protiv maloljetnih izvršilaca krivičnih djela Tužiteljstvo BiH je imalo u radu ukupno predmeta protiv 7 maloljetnika, i to za krivična djela krivotvorenje novca protiv 6 lica i krijumčarenja protiv jednog lica. U navedenim predmetima Sud BiH je uglavnom prenosio nadležnost na sudove u Bosni i Hercegovini prema mjestu prebivališta maloljetnika, a uvažavajući činjenicu da aktivnu ulogu u ovim postupcima imaju Centri za socijalni rad nadležni po mjestima prebivališta maloljetnika.

Rezimirajući naprijed izložene podatke dolazi se do zaključka da je Tužiteljstvo BiH u 2004. godini imalo ukupno svih vrsta 2.024 predmeta od čega je konačnom odlukom, uključujući optužnice i odluke o ne provođenju istrage i ustupanju predmeta drugim tužiteljstvima, riješilo ukupno 1.361 predmet ili 67,24% predmeta. Treba napomenuti da se naprijed navedeni procenat odnosi samo na konačne odluke i da u isti nisu pridružene istrage koje su u toku u 81 predmetu protiv 186 lica.

II.2 Ostale aktivnosti

Tužitelji Tužiteljstva BiH u 2004. godini učestvovali su u nizu aktivnosti u cilju svog stručnog usavršavanja, unapređenja profesionalizma i unapređenja porbe protiv svih vidova kriminala uključujući i učešće u timovima na izradi propisa radi stvaranja uslova prevencije i zaštite od izvršenja krivičnih djela.

U okviru ovih aktivnosti tužitelji Tužiteljstva BiH uzeli su aktivno učešće u radnim grupama koje su radile na izradi izmjena i dopuna zakona, i to Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, te Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine i Zakona o Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine, kao i u izradi nacrtu Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine i upotrebi dokaza pribavljenih od strane MKSJ u postupcima pred sudovima u Bosni i Hercegovini, koji svi zakoni su objavljeni u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ br.61/04.

Pored vanredne opterećenosti redovnim poslom i nastojanja ići u korak u pogledu profesionalne osposobljenosti sa tužiteljima ostalih zemalja u regionu i šire, Tužiteljstvo BiH je razmatralo i učestvovalo svojim sugestijama u radnim grupama koje su se bavile izradom, a u suradnji sa Ministarstvom pravde BiH, niza drugih zakona i podzakonskih akata, i to Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH, Zakona o kontroli prekursora, Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine, Pravilnika o uviđaju i upotrebi DNK-a nalaza, korištenje baze podataka AFIS-a, podzakonskih akata o naknadi troškova krivičnog postupka itd.

Nadalje, u cilju što bolje stručne osposobljenosti tužitelji Tužiteljstva Bosne i Hercegovine su ukupno 152 dana u 2004.godini imali edukativnih aktivnosti kroz seminare organizovane kako od strane centara za edukaciju sudija i tužitelja u Bosni i Hercegovini, tako i od strane drugih institucija, na više sveobuhvatnih tema prijevare, pranja novca, zaštite intelektualne svojine, problema u primjeni novih zakona u krivičnom postupku i krivičnih zakona, borbe protiv terorizma, azila i migracija; primjene Evropske konvencije o ljudskim pravima i drugih konvencija u BiH, itd. Poseban značaj je posvećen edukaciji tužitelja iz oblasti krivičnih djela ratnog zločina, koja edukacija je provedena u Hagu uz podršku USA Ambasade i Ureda Registara. Želimo istaći, da prisustvovanje ovako velikom broju edukativnih seminara je ostvareno vanrednim naporima tužitelja Tužiteljstva BiH, uz obavljanje osnovnih svojih zadataka na otkrivanju i gonjenju počinitelaca krivičnih djela, a što potvrđuju postignuti rezultati u tom pravcu izneseni u predhodnom izlaganju.

Nadalje, cijenimo značajnim napomenuti da je u cilju unapređenja borbe protiv svih vidova teškog kriminala u toku 2004.godine Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine aktivno učestvovalo na pripremi i usaglašavanju Memoranduma između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske o ostvarivanju i unapređenju međusobne saradnje između tužiteljstava Bosne i Hercegovine i tužiteljstava Republike Hrvatske, u borbi protiv svih vidova teškog kriminala, a koji Memorandum se očekuje da će biti potpisan u januaru 2005.godine. Vezano za saradnju između tužiteljstava zemalja regiona Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine je u 2004.godini razmatralo i usaglašavalo Nacrt Memoranduma o razumijevanju između JT R Makedonije, DT R Albanije, DŽT R Hrvatske, DŽT Srbije i DŽT Crne Gore, kojim bi se unaprijedila regionalna saradnja u borbi protiv organiziranog kriminala i potpisivanje kojeg se očekuje u prvoj polovini 2005.godine.

Pored navedenih aktivnosti Tužiteljstva BiH, na međunarodnom planu, sa ostalim zemljama Evrope u borbi protiv svih vidova kriminala, učestvovala je u implementaciji plana borbe protiv korupcije Jugoistočne Evrope, te intenziviralo saradnju sa tužilaštvima zemalja regiona.

III STANJE KRIMINALITETA U BOSNI I HERCEGOVINI

III.1 Republika Srpska

Tužilaštva sa područja mjesne nadležnosti Republičkog tužilaštva Republike Srpske sa sjedištem u Banja Luci, u 2004.godini su imala u radu ukupno 15.334 predmeta, od čega prenesenih iz ranijih godina 6.523 predmeta, dok je u 2004.godini primljeno u rad 8.811 predmeta.

Od navedenog broja predmeta koji su bili u radu u tužilaštvima u Republici Srpskoj riješeno je konačnim odlukama 6.832 predmeta, i to 4.919 predmeta optužnicom, u 607 predmeta su donesene naredbe o nesprovođenju istrage, u 811 predmeta su istrage obustavljene i 495 predmeta je riješeno na drugi način.

Vezano za naprijed navedeni podatak o broju predmeta u kojima su podignute optužnice, iste su podignute na osnovu vođenih istraga u tužilaštvima u Republici Srpskoj, kojih je ukupno vođeno 5.744 predmeta, pa imajući u vidu podatak da je na kraju 2004.godine ostalo nezavršenih istraga 5.337 predmeta može se zaključiti da se navedene optužnice odnose na predmete iz ranijih godina.

Značajno primijetiti je da je od 4.919 optužnica, 2.664 ili 54,15% sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga, a što već samo po sebi govori o strukturi krivičnih djela za koja su podignute optužnice u tužilaštvima Republike Srpske, obzirom da se kazneni nalog može predložiti kod krivičnih djela za koja je zapriječena kazna zatvora do 5 (pet) godina. Podatak da je od ukupnog broja podignutih optužnica i to 12 ili 0,24% optužnica nepotvrđeno od strane suda, ukazuje na studioznost u provođenju istrage i donošenju odluka u pogledu podizanja optužnica u slučajevima kada su tužilaštva samo sigurno raspomagala sa dokazima u cilju podupiranja ovih optužnica.

Cijeneći podatak da je 575 predmeta u Republici Srpskoj završeno sklapanjem sporazuma, bez suđenja, te pridružujući ovome podatak da je 2.664 predmeta riješeno predlaganjem kaznenog naloga, s kojim su se saglasila optužena lica, opšta je ocjena tužilaštava u Republici Srpskoj, zbog ove činjenice da je 37% predmeta završeno bez suđenja, da se može govoriti o efikasnosti novog krivičnog zakonodavstva, odnosno o već izraženim rezultatima tužilačkog vođenja istrage, s tim da će primjena novog ZKP-a u narednim godinama tek doći do izražaja, a imajući u vidu da su tužilaštva u Republici Srpskoj još uvijek opterećena ranijim predmetima u kojima su istrage trajale po nekoliko godina, odnosno suđenjima koja se još uvijek vode po starom Zakonu o krivičnom postupku.

Kada se govori o okružnim tužilaštvima u Republici Srpskoj nezaobilazno je istaći da se efikasnost tužilaštava kreće u procentu od 29% za Okružno tužilaštvo Doboju, do 59% za Okružno tužilaštvo Istočno Sarajevo i Trebinje, a koja razlika po pojedinim tužilaštvima je posljedica nedovoljne popunjenosti tužilačkim kadrom, novog tužilačkog kadra kojem je trebao izvjestan period za obuku, neadekvatnog smještaja ili znatno većeg priliva predmeta, kao što je slučaj u Okružnom tužilaštvu u Doboju. Rješenjem navedenih problema oko neadekvatnog smještaja, neodgovarajućih budžeta i uopšte stvaranjem povoljnijih uslova za rad tužilaca u Republici Srpskoj može se očekivati poboljšanje efikasnosti rada tužilaštava za šta će se svesrdno zalagati Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, kako za tužilaštva u Republici Srpskoj, tako i za tužilaštva u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Vezano za naprijed navedene činjenice, imajući u vidu podatke iz 2003.godine, tužilaštva u Republici Srpskoj su u 2004.godini imala veći priliv predmeta, a što može govoriti o povećanju kriminaliteta u Republici Srpskoj, odnosno što može govoriti i o pojačanoj aktivnosti organa na provedbi zakona koji su se aktivnije uključili u istražne timove i provođenje istraga sa tužiocima. No, međutim, na osnovu podataka za maloljetne učinioce krivičnih djela prema kojima su tužilaštva u Republici Srpskoj imala u radu 626 predmeta, protiv 1.039 maloljetnih lica, u odnosu na podatke iz 2003.godine prema kojima je bilo u radu 456 predmeta, protiv 676 maloljetnih lica, nesumnjivo se može govoriti da je u Republici Srpskoj došlo do porasta maloljetničkog kriminala, što bi moralo biti predmet posebnih analiza, a imajući u vidu buduću prevenciju u smislu sprečavanja vršenja krivičnih djela od strane ovih lica po sticanju punoljetstva.

Cijenimo značajnim posebno navesti da su tužilaštva u Republici Srpskoj u 2004.godini vodila ukupno u 177 predmeta protiv 727 lica istrage za krivična djela iz oblasti ratnog zločina koje do kraja 2004.godine istrage nisu završene, s tim da su tužilaštva u 2004.godini podigla optužnice u 27 predmeta za ova krivična djela protiv 256 lica, od kojih nijedna optužnica u toku 2004.godine nije završena na sudu.

Nadalje, tužilaštva u Republici Srpskoj su u 2004.godini imala ukupno u radu izvještaja po raznim događajima i informacija, koji se u tužilačkoj organizaciji obilježavaju kao KTA spisi, i kojih je ukupno bilo 8.508 predmeta, s tim da je u 2004.godini primljeno 4.660 predmeta, koji podaci takođe ukazuju na povećan broj i ovih predmeta u odnosu na 2003.godinu.

Broj predmeta po nepoznatim izvršiocima u tužilaštvima Republike Srpske iznosio je 37.061 i od toga 29.170 predmeta koji su preneseni iz 2003. i ranijih godina. Od navedenog broja predmeta protiv nepoznatih izvršioaca, završeno je 5.492 predmeta, s tim da je samo u 2004.godini ovih predmeta primljeno 7.891, što se u odnosu na prošlu godinu, u kojoj je ovakvih predmeta zaprimljeno 6.068, uklapa u opštu sliku datu u prednjem izlaganju o povećanju kriminaliteta na području Republike Srpske.

Visina imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima iz oblasti privrednog kriminala iskazana u optužnicama iznosi, prema podacima za 2004.godinu, 34.997.051,00 KM, oduzimanje koje imovinske koristi su predlagali tužiocima u optužnicama u tužilaštvima u Republici Srpskoj.

Po navedenim optužnicama tužilaštava u Republici Srpskoj u 2004.godini sudovi u Republici Srpskoj donijeli su 3.122 presude prema 3.711 lica i to po optužnicama Okružnog tužilaštva u Banja Luci 1.388 presuda, protiv 1.718 lica, Okružnog tužilaštva Bijeljina 506 presuda, protiv 621 lica, Okružnog tužilaštva Doboj 622 presude, protiv 734 lica, Okružnog tužilaštva Istočno Sarajevo 319 presuda, protiv 383 lica i Okružnog tužilaštva Trebinje 227 presuda, protiv 255 lica. Od navedenog broja presuda 2.928 je bilo osuđujućih, 118 oslobađajućih i

76 odbijajućih, dok je na sudovima u Republici Srpskoj ostalo nepresuđenih optužnica 7.039. Od navedenog broja 2.928 osuđujućih presuda, sudovi u Republici Srpskoj izrekli su u 505 slučajeva zatvorsku kaznu ili 17,24%, u 1.643 slučaja uslovnu osudu ili 56,11% i 740 novčanih kazni ili 25,27%. Na navedene presude tužilaštva u Republici Srpskoj uložila su 196 žalbi od kojih je 136 uvaženo, a 118 odbijeno u 2004.godini gdje su pridružene i žalbe koje su izjavljene od strane tužilaštava u 2003.godini.

Imajući u vidu navedenu strukturu izrečenih sankcija u kojoj je vrlo izražen postotak uslovnih osuda, smatramo da su tužilaštva, a u cilju generalne i specijalne prevencije nevršenja krivičnih djela trebala u 2004.godini uložiti veći broj žalbi, te korigovati sudsku praksu u pogledu izrečenih uslovnih osuda u situacijama u kojima to nisu opravdavale zapriječene kazne, odnosno karakteristike krivičnih djela, a pogotovo u slučajevima ako je izražen povrat u izvršenju krivičnih djela.

III.2 Federacija Bosne i Hercegovine

Tužilaštva sa područja mjesne nadležnosti Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine sa sjedištem u Sarajevu, u 2004.godini su imala u radu ukupno predmeta protiv 31.490 poznatih izvršilaca, od čega prenesenih iz 2003.godine 10.707 predmeta. Imajući u vidu da je u 2004.godini u tužilaštvima u Federaciji BiH primljeno ukupno u rad izvještaja protiv 20.783 lica, može se zaključiti da je broj prijavljenih lica u Federaciji u 2004.godini manji za 3.964 lica u odnosu na 2003.godinu.

Vezano za naprijed navedeni podatak o prijavljenom broju lica, može se konstatovati da je u 2004.godini riješeno 13.169 ili 41,8% prijava protiv poznatih izvršilaca, nasuprot čemu je ostalo neriješeno 18.321 ili 58,2% prijava, što je više od 50% riješenih predmeta u 2004.godini u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koji podatak je usko povezan sa velikim brojem predmeta i činjenicom da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2004.godini ukupno obavljalo poslove 171 tužilac, te da je prema podacima iskazanim za Federaciju Bosne i Hercegovine prosječno opterećenje svakog tužioca u toku prošle godine bilo po predmetima 184,7 prijava protiv poznatih izvršilaca, 17,3 prijave protiv maloljetnih izvršilaca, 89 predmeta u istraživanju raznih događaja i 304,7 predmeta protiv nepoznatih izvršilaca, što se može povezati kako sa ovim velikim brojem predmeta iskazanih po svakom tužiocu, tako i sa primjenom novog Zakona o krivičnom postupku, prema kojem tužilac vodi postupak sve do podizanja optužnice, a što iziskuje logističku i materijalno – tehničku podršku tužiocu koju tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine s pravom možemo reći da za ovakav obim i težinu posla nisu imala.

Na osnovu vođenih istraga u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojih je ukupno vođeno protiv 10.121 lica ili 32,1% lica od ukupnog broja prijavljenih lica, podignuto je optužnica od strane tužilaštava u Federaciji protiv 9.072 lica ili 41% od ukupnog broja lica protiv kojih su otvorene istrage, odnosno 28,8% od ukupnog broja prijavljenih lica u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Tužilaštva u Federaciji BiH su imala na kraju 2004.godine neriješenih istraga protiv 12.025 lica ili 54,5% od ukupnog broja prijavljenih lica, od tog broja je protiv 1.558 ili 7% lica obustavljena istraga, a protiv 2.154 prijavljena lica ili 6,8% su donesene odluke o neprovođenju istrage.

Cijenimo značajnim napomenuti da su građani Bosne i Hercegovine na odluke o obustavi istrage u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine uložili 48 pritužbi ili 3% od ukupnog broja donesenih odluka o obustavi istrage, od kojih pritužbi je 5 pritužbi uvaženo. Naprijed navedeno smo smatrali značajnim napomenuti obzirom na činjenicu da prema rješenjima ZKP-a podnosioci prijava na donesene odluke o obustavi istraga imaju pravo podnijeti pritužbe Uredima tužilaštava.

Značajno primijetiti je da je od 4.072 optužena lica, u odnosu na 3.394 ili 37,4% lica optuženo sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga, a što već samo po sebi govori o strukturi krivičnih djela za koja su podignute optužnice u tužilaštvima Federacije BiH, odnosno da se radi o lakšim krivičnim djelima, s tim da je vrijedno napomenuti da je za teža krivična djela optuženo 54,1% ili 4.903 lica.

Od navedenog broja podignutih optužnica u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine 140 ili 1,5% je odbijenih optužnica, dok je djelimično odbijenih optužnica 8 ili 0,09%, što smatramo da bi trebalo biti predmet posebne analize u tužilaštvima u Federaciji BiH, a sa aspekta činjenice da prema zakonskom rješenju tužilaštva na ove odluke suda o odbijanju optužnica nisu imala pravo žalbe. Nasuprot navedenom, potvrđeno je optužnica protiv 7.029 ili 77,5% lica, dok je na sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine još uvijek 15.319 neriješenih optužnica koje su uglavnom optužnice upućene sudu prema ranije važećem Zakonu o krivičnom postupku, i koje se prema prelaznim i završnim odredbama novog Zakona o krivičnom postupku i dalje vode prema starim odredbama.

Cijeneći podatak da je 775 ili 8,5% lica optuženih u predmetima u Federaciji Bosne i Hercegovine završeno sklapanjem sporazuma, bez suđenja, mišljenja smo da je institut sporazuma procentualno vrlo nisko zastupljen u tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine, te da bi korištenjem ovog instituta u većoj mjeri tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine brže i bez većeg opterećenja sudova koji su, kako smo naprijed naveli preopterećeni predmetima, uspjeli završiti veći broj predmeta, a postignutim sankcijama kroz sporazume opravdati opštu svrhu kažnjavanja, a kojem problemu bi tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine, mišljenja smo, trebali posvetiti posebnu pažnju.

Na osnovu podataka za maloljetne učinioce krivičnih djela prema kojima su tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine imala u radu u 2004.godini 2.963 prijave protiv maloljetnih učinilaca, od čega je u 2004.godini zaprimljeno 2.489 prijava, može se zaključiti, a koji zaključak je prethodno dat i za tužilaštva na području Republike Srpske, da je maloljetnički kriminal na području Federacije Bosne i Hercegovine u porastu. Od navedenog broja prijavljenih maloljetnika protiv 1.562 maloljetna lica je vođen pripremljeni postupak, odnosno protiv 2.472 maloljetna lica, ako se uzmu u obzir i prijave iz 2003.godine, nakon kojih riješenih 1.354 pripremljena postupka protiv 795 maloljetnika su predložene odgojne mjere koje su od strane suda izrečene protiv 591 maloljetnika, s tim da ni protiv nijednog maloljetnog izvršioca nije izrečena mjera maloljetničkog zatvora, koji podatak takođe bi trebao biti predmet posebnih analiza.

Nadalje, tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine su u 2004.godini imala ukupno u radu izvještaja po raznim događajima i informacija, koji se u tužilačkoj organizaciji obilježavaju kao KTA spisi, i kojih je ukupno bilo 15.215 predmeta, s tim da je u 2004.godini primljeno 9.874 predmeta i od kojih je konačno riješeno u tužilaštvima Federacije BiH 5.097 ili 33,5%.

Broj predmeta po nepoznatim izvršiocima u tužilaštvima Federacije Bosne i Hercegovine iznosio je ukupno 69.192 i od toga 45.123 predmeta koji su preneseni iz 2003. i ranijih godina. Od navedenog broja predmeta protiv nepoznatih izvršioca, završeno je 17.082 predmeta, s tim da je samo u 2004.godini ovih predmeta primljeno 24.069.

Po navedenim optužnicama tužilaštava u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2004.godini sudovi u Federaciji BiH donijeli su za 7.796 ili 86% lica presude od ukupnog broja optuženih lica u 2004.godini. Od navedenog broja presuda 7.001 ili 89,9% je osuđenih lica, 527 ili 6,7% je oslobođenih lica i 294 ili 3,7% je doneseno odbijajućih presuda, dok je na sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine, kako smo već naveli, ostalo neriješenih 15.319 optužnica.

Od navedenog broja 7.001 osuđujućih presuda, sudovi u Federaciji BiH izrekli su protiv 1.634 ili 23,3 % zatvorskih kazni, protiv 4.293 ili 61,3% uslovnih osuda i 1.017 ili 14,5% novčanih kazni, te 57 ili 0,8% sudskih opomena, s tim da su protiv 387 ili 5% lica izrečene sigurnosne mjere. Na navedene presude tužilaštva u Federaciji Bosne i Hercegovine uložila su 877 ili 11,2% žalbi u odnosu na ukupan broj donesenih presuda. Od navedenog broja uvažena je 291 žalba ili 33%, u odnosu na ukupan broj uložениh žalbi, odbijeno je 317 žalbi ili 36%, a 269 žalbi, u odnosu na ukupan broj uložениh žalbi u 2004.godini, ili 36,5% je žalbi po kojima još nije donesena drugostepena odluka.

Po izrečenim presudama nezaobilazno je zapažanje da je izražen veliki postotak uslovnih osuda, a što se primjećuje i kod izrečenih presuda u Republici Srpskoj, a o čemu će biti riječi u daljem nastavku informacije nakon obrazlaganja kretanja kriminaliteta i u Distriktu Brčko BiH.

III.3 Brčko Distrikt BiH

Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH u 2004.godini primilo je u rad 588 predmeta, protiv 782 lica, a što je neznatno povećanje broja predmeta u odnosu na broj primljenih predmeta u 2003.godini, s tim što je ukupno u radu u Tužilaštvu Brčko Distrikta bilo 856 predmeta, protiv 1.136 lica, a imajući u vidu preuzetih 268 predmeta protiv 354 lica iz 2003.godine.

U toku 2004.godine u Tužilaštvu Brčko Distrikta od naprijed navedenog broja vođenih istraga po primljenim predmetima protiv poznatih izvršilaca riješeno je 559 predmeta, protiv 701 lica, što je prema podacima iz 2003.godine veći broj riješenih predmeta nego u 2003.godini.

Od navedenog broja riješenih istraga u 2004.godini, u 119 predmeta, protiv 176 lica, istraga je obustavljena, u 42 predmeta, protiv 63 lica, istrage su riješene na drugi način, a u 398 predmeta, protiv 462 lica istrage su okončane podizanjem optužnica. Na kraju izvještajnog perioda u Javnom tužilaštvu Brčko Distrikta ostalo je nezavršenih 297 istraga, protiv 435 lica.

Cijenimo posebno značajnim istaći da je u 2004.godini Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH u 9 predmeta, protiv 74 lica, vodilo istrage zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koje istrage su u Tužilaštvu još uvijek u toku.

Na osnovu provedenih istraga protiv poznatih izvršilaca krivičnih djela Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH je u 2004.godini podiglo optužnice u 398 predmeta protiv 462 lica, od kojeg broja u 242 predmeta, protiv 254 lica, je predložilo izdavanje kaznenog naloga. Sve optužnice Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH su potvrđene od strane Suda, a u 70 predmeta, sa 80 lica, Tužilaštvo je zaključilo sporazume o priznanju krivnje.

U 2004.godini po optužnicama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH doneseno je ukupno 409 presuda, protiv 466 lica, od čega 397 ili 97% osuđujućih presuda, protiv 450 ili 97% lica, oslobađajućih 10 presuda, protiv 14 lica i odbijajuće 2 presude protiv 2 lica, a što procentualno neosuđujućih presuda iznosi 3% po predmetima i 3% po licima. Prema podacima od ukupnog broja osuđujućih presuda u 129 predmeta ili 32% izrečene su zatvorske kazne protiv 156 ili 31% lica, uslovne osude u 218 ili 55% predmeta, protiv 233 ili 52% lica, novčane kazne u 49 ili 12% predmeta, protiv 60 ili 13% lica, dok je

mjera psihijatrijskog liječenja izrečena u jednom predmetu protiv 4 lica. Kada su u pitanju izrečene kazne zatvora ukupno je izrečeno 101 godina i 9 mjeseci zatvora u 129 predmeta, protiv 156 lica, s tim da najveći procenat izrečenih kazni zatvora u 63% predmeta se odnosi na kazne zatvora do 3 (tri) mjeseca, u 15% predmeta su izrečene kazne zatvora od 3 (tri) do 6 (šest) mjeseci, u 8% predmeta su izrečene kazne zatvora do 1 (jedne) godine i u 6 ili 5% predmeta protiv 7 lica izrečene su kazne zatvora do 10 (deset) godina. U 2004.godini ukupno po optužnicama Javnog tužilaštva Brčko Distrikta BiH izrečeno je novčanih kazni u iznosu od 141.050,00 KM.

Na naprijed izrečene presude Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH je u 2004.godini uložilo ukupno u 34 predmeta žalbe protiv 43 lica, od kojih je žalba uvažena u 6 predmeta protiv 6 lica, djelimično uvažena u 4 predmeta protiv 5 lica i u 18 predmeta protiv 22 lica su odbijene žalbe Tužilaštva u Brčkom.

Pored predmeta protiv poznatih izvršilaca u Tužilaštvu Brčko Distrikta BiH u 2004.godini je zaprimljeno 1.223 predmeta protiv nepoznatih izvršilaca, što je u poređenju sa 2003.godinom približno isti broj primljenih predmeta protiv nepoznatih izvršilaca, s tim da je od ukupno 3.930 predmeta u radu protiv nepoznatih izvršilaca, a kojem broju je pridružen broj neriješenih predmeta u 2003.godini, riješeno ukupno u 2004.godini 204 predmeta. Iz navedenog broja predmeta protiv nepoznatih izvršilaca smatramo za potrebnim izdvojiti 8 predmeta sa radnjom izvršenja okarakterisanom kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva i jedan predmet ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, koji predmeti u smislu otkrivanja izvršilaca još nisu riješeni u Tužilaštvu Brčko Distrikta BiH.

U Javnom tužilaštvu Brčko Distrikta BiH, pored navedenih predmeta, u 2004.godini primljena su 302 predmeta, kao predmeti sa okarakterisanim određenim događajima za koje ne postoji osnov sumnje u pogledu same radnje izvršenja izvršioca, a kojih predmeta je ukupno Tužilaštvo Brčko Distrikta u 2004.godini imalo 457 uključujući i prenesene predmete iz 2003.godine i od kojeg ukupnog broja je u 2004.godini riješeno 330 predmeta. U navedenu kategoriju predmeta svrstano je i 5 ovakvih predmeta sa mogućnošću ocjene da se radi o ratnom zločinu protiv civilnog stanovništva, koji predmeti se još uvijek nalaze u fazi prikupljanja činjenica, a u pravcu određivanja vrste krivičnog djela i izvršioca.

U 2004.godini Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH je primilo 45 predmeta protiv 59 maloljetnih izvršilaca krivičnih djela, uz koje predmete i prenesene predmete iz 2003.godine je ukupno protiv 107 maloljetnih izvršilaca krivičnih djela bilo 77 predmeta, u kojim predmetima je po prijedlozima Tužilaštva protiv 34 maloljetna izvršioca, u 25 predmeta, izrečena vaspitna mjera, a protiv 2 maloljetna izvršioca, u jednom predmetu, maloljetnički zatvor. Na kraju izvještajnog perioda Javno tužilaštvo Brčko Distrikta BiH je imalo neriješenih 18 predmeta protiv 22 maloljetna izvršioca.

III.4 Ocjena stanja kriminaliteta u Bosni i Hercegovini

Cijeneći naprijed navedene pojedinačne podatke za entitete i Brčko Distrikt BiH, općenito za Bosnu i Hercegovinu može se reći da je kriminalitet na prostorima Bosne i Hercegovine u porastu u odnosu na 2003.godinu, u koliko se kao parametar uzme broj otkrivenih učinilaca krivičnih djela i broj izvršnja krivičnih djela čiji izvršioци nisu otkriveni.

Naime, u 2004.godini na prostoru cijele Bosne i Hercegovine otkriveno je ukupno 31.116 poznatih izvršioца krivičnih djela, a što je više za 68,31% u odnosu na broj otkrivenih izvršilaca krivičnih djela u 2003.godini.

Otkrivenih maloljetnih izvršilaca krivičnih djela u 2004.godini je registrovano u cijeloj Bosni i Hercegovini 3.181, što je za 383 maloljetnih izvršilaca više nego u 2003.godini. Simptomatična za maloljetnički kriminal je činjenica da je isti u 2003.godini u odnosu na 2002.godinu bio u neznatnom opadanju.

Navedeno stanje kriminaliteta najvjerojatnije je uzrokovano teškom ekonomskom i materijalnom situacijom većeg dijela populacije u Bosni i Hercegovini, te činjenicom da je nezaposlenost, pogotovo među mladim ljudima, normalna pojava, a što predstavlja posmatranje ovog problema sa ekonomskog aspekta. S druge strane uzrok navedenog porasta kriminaliteta se može posmatrati i sa aspekta nepostizanja specijalne prevencije, kao jednog od vidova svrhe kažnjavanja počinitelja krivičnih djela. Ovakav način posmatranja uzroka povećanja kriminaliteta je zanimljiviji s aspekta Tužiteljstva, te svakako je moguće da je rast kriminaliteta uzrokovan izricanjem blagih sankcija od strane sudova u Bosni i Hercegovini učinioцима krivičnih djela, a što sa aspekta specijalne prevencije može vrlo nepovoljno se odraziti na svijest građana u smislu ne vršenja krivičnih djela.

Naime, tužilaštva u Bosni i Hercegovini protiv navedenih punoljetnih izvršilaca su podigla optužnice i optužila ukupno 19.859 izvršilaca ili 83,97% od ukupnog broja otkrivenih izvršilaca krivičnih djela u 2004.godini, a što se može smatrati dobrim rezultatom kada je riječ o procesuiranju izvršilaca krivičnih djela.

Takođe, analizom presuđenih predmeta, odnosno donesenih presuda u sudovima Bosne i Hercegovine dolazi se do podatka da su sudovi u Bosni i Hercegovini od 19.859 optuženih lica osuđujućom presudom presudili 10.606 lica, te protiv 666 lica donijeli oslobađajuće presude.

Od ukupnog broja osuđujućih presuda sudovi u Bosni i Hercegovini su izrekli ukupno 6.294 uslovne osude ili 59,34%; 2.383 zatvorske kazne ili 22,46%; 1.159 novčanih kazni ili 10,92%; koje sankcije evidentno je nisu, kada se imaju naprijed izneseni podaci o porastu broja izvršioца krivičnih djela, ispunile osnovnu svrhu kažnjavanja kroz specijalnu i generalnu prevenciju, odnosno nisu uticale na način da spriječe povećanje vršenja krivičnih djela.

Dio odgovornosti za ovakvo stanje snose i tužilaštva u Bosni i Hercegovini obzirom da su na sveukupan broj donesenih presuda od strane sudova u Bosni i Hercegovini uložila ukupno 1.114 žalbi ili 9,87%.

Naprijed navedeno stanovište smatramo da bi trebalo kroz razmatranje navedenih podataka u narednoj godini biti predmet sveobuhvatne analize od strane tužilaštava u Bosni i Hercegovini, te da se kao generalni zaključak može izvući jedino zaključak da tužilaštva u Bosni i Hercegovini u narednoj godini moraju ulaganjem većeg broja žalbi uticati na korigovanje odluka suda u pogledu izricanja vrste i težina sankcija.

Naprijed uočeni problem, mišljenja smo, da bi trebao biti predmet analize i razmatranja i sudova u Bosni i Hercegovini, a sa aspekta ostvarivanja opšte svrhe kažnjavanja izvršilaca krivičnih djela.

IV PRIJEDLOZI MJERA I AKTIVNOSTI U CILJU POBOLJŠANJA EFIKASNOSTI RADA U TUŽILAŠTVU – TUŽITELJSTVU BIH I TUŽILAŠTVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine u Informaciji o radu Tužilaštva za 2003.godinu je dalo niz prijedloga i mjera u cilju stvaranja pretpostavki i uslova za efikasnije vršenje tužilačke dužnosti tužilaca na području cijele Bosne i Hercegovine. Neki od navedenih prijedloga su postigli ciljane efekte i u tom pravcu su stvorene određene pretpostavke, no jedan broj prijedloga, uglavnom moguće riješivih od strane nekih državnih i drugih organa, nisu uvaženi ni ostvareni u toku 2004.godine. Zbog navedenog nalazimo za shodno da neke već stavljene prijedloge ponovimo, a obzirom da smatramo da su isti od naročitog značaja za efikasnije vršenje tužilačkih dužnosti, a pogotovo nakon sagledavanja u ovoj informaciji iznesenih podataka i analiza, zbog čega smatramo neophodnim:

- 1. Predložiti donošenje Zakona o sudskom i tužiteljskom budžetu i obezbijediti da se svi nosioci pravosudnih funkcija financiraju iz ovih budžeta, a u cilju stvaranja većeg stepena neovisnosti i samostalnosti sudija i tužitelja.*
- 2. Insistirati na jačanju tužilačke organizacije Bosne i Hercegovine kao cjeline uz predlaganje izmjena Zakona o tužiteljstvu Bosne i Hercegovine u dijelu kojim je regulirana njegova nadležnost za postupanje (članak 12. Zakona), i to u dva smjera:*
  - uvođenjem načela subordinacije, devolucije i substitucije u odnosu na entitetska, te kantonalna i okružna tužiteljstva na razini entiteta, kao i odnosu na Tužiteljstvo Brčko Distrikta,*
  - uvođenjem mogućnosti davanja „obveznih uputa za postupanje“ Tužiteljstva BiH tužiteljstvima na cijelome području Bosne i Hercegovine,*

3. *I dalje kontinuirano vršiti edukaciju i specijalizaciju tužitelja, kako vezano za primjenu kaznenog zakonodavstva Bosne i Hercegovine, tako i u oblasti međunarodnoga prava.*
4. *Stvoriti materijalne, tehničke i kadrovske uvjete u tužiteljstvima Bosne i Hercegovine koji bi osigurali nesmetan i učinkovit rad tužiteljske organizacije. To bi trebalo podrazumijevati jačanje svih vrsta podrške tužilaštvima u osiguranju uvjetnih radnih prostora, opreme i dodjele stručnih saradnika pravne struke tužiteljima u izrazito komplikovanim predmetima, te uspostavljanje informacijskog sustava tužiteljske organizacije u Bosni i Hercegovini. U smislu kreiranja uvjeta zadovoljavajuće kadrovske osposobljenosti, tužiteljstvima je potrebno osigurati dovoljan broj, i po vrsti i po broju, odgovarajućih stručnih kadrova, ekonomske kriminalističke struke i drugih profila.*
5. *Podržati reformu policije u Bosni i Hercegovini, te insistirati na stalnoj edukaciji ovlaštenih službenih lica pripadnika svih službi i organa za provođenje zakona u svrhu kvalitetnijega vođenja istraga, te promicati suradnju među svim službama za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini.*
6. *Zalagati se za suradnju među tužilaštvima zemalja regiona, prvenstveno susjednih zemalja i uspostavu mreže tužilaca sa tužilaštvima ovih zemalja, a u cilju jačanja i uspješnijeg suprotstavljanja svim oblicima kriminala kroz razmjenu informacija i podataka sa ovim tužilaštvima.*
7. *Razvijati suradnju s međunarodnim organizacijama prisutnim u Bosni i Hercegovini kao što su OHR, EU, Vijeće Europe, EUPM, CAFAO, itd., kao i drugim organizacijama i agencijama na međunarodnome planu.*